

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра цивільно-правових дисциплін факультету № 4

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

**навчальної дисципліни «Захист права інтелектуальної власності»
вибірковий компонент освітньо-професійної програми
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Галузь знань – 12 Інформаційні технології

Спеціальність – 125 Кібербезпека

Спеціалізація – (безпека інформаційних та комунікаційних систем)

Кваліфікація – магістр з кібербезпеки

**м. Харків
2023 рік**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 4
Протокол від 16.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін факультету № 4
протокол від 16.08.2023 № 9.

Відповідальна особа:

Доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент **Піхурець О.В.**

Розробники:

1. Доцент кафедри, кандидат юридичних наук, професор **Зайцев О.Л.**
2. Доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент **Піхурець О.В.**
3. Професор кафедри, доктор юридичних наук, професор **Сліпченко С.О.**
4. Професор кафедри, кандидат юридичних наук, професор **Шишка О.Р.**
5. Доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент **Бортнік О.Г.**
6. Доцент кафедри, кандидат юридичних наук **Шишка Н.В.**

Рецензенти:

1. Проректор з наукової роботи Харківського університету, канд. юрид. наук, професор **Сергієнко В. В.**
2. Завідувач кафедри трудового та господарського права факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юрид. наук, професор **Мельник К. Ю.**

**1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)**

Номер та найменування теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема № 1: Поняття права інтелектуальної власності	7	2	1			4	залік
Тема № 2: Законодавство у сфері права інтелектуальної власності	5		1			4	
Тема № 3: Авторське право	7	2	2			5	
Тема № 4: Суміжні права	7		2			5	
Тема № 5: Загальні положення про патентне право.	8	2	1			4	
Тема № 6: Виникнення та здійснення патентних прав	6		1			5	
Тема № 7: Загальні положення про правову охорону засобів індивідуалізації суб’єктів цивільного обігу, товарів та послуг (робіт), які вони виготовляють чи надають.	7	2	1			4	
Тема № 8: Правова охорона комерційного найменування	5		1			4	
Тема № 9: Правова охорона торговельної марки	8	2	2			4	
Тема № 10: Правова охорона географічного зазначення	5		1			4	
Тема № 11: Правова охорона інформації, що базується на фактичній монополії	7	1	1			5	
Тема № 12: Правова охорона інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності.	6	1	1			4	
Тема № 13: Судовий захист права інтелектуальної власності	7	2	1			4	
Всього за семестр	90	14	16			60	

**Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)**

Номер та найменування теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема № 1: Поняття права інтелектуальної власності	7	1	1			5	залік
Тема № 2: Законодавство у сфері права інтелектуальної власності	5					5	
Тема № 3: Авторське право	8	1	1			6	
Тема № 4: Суміжні права	7		1			6	
Тема № 5: Загальні положення про патентне право.	8	1	1			6	
Тема № 6: Виникнення та здійснення патентних прав	6					6	
Тема № 7: Загальні положення про правову охорону засобів індивідуалізації суб’єктів цивільного обігу, товарів та послуг (робіт), які вони виготовляють чи надають.	7		1			6	
Тема № 8: Правова охорона комерційного найменування	6					6	
Тема № 9: Правова охорона торговельної марки	6					6	
Тема № 10: Правова охорона географічного зазначення	6					6	
Тема № 11: Правова охорона інформації, що базується на фактичній монополії	7		1			6	
Тема № 12: Правова охорона інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності.	6					6	
Тема № 13: Судовий захист права інтелектуальної власності	12	1	1			10	
Всього за семестр	90	4	6			80	

2. Загальні методичні вказівки до семінарських занять

На вивчення навчальної дисципліни за:

- денною формою навчання (третій (освітньо-науковий) рівень; термін навчання 4 роки відводиться 90 годин / 3 кредита ECTS. Навчання проходить у формі: лекцій (14 год.), семінарських занять (16 год.), а також самостійної роботи (60 год.);
- заочною формою навчання (третій (освітньо-науковий) рівень; термін навчання 4 роки відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS. Навчання проходить у формі: лекцій (4 год.), семінарських занять (6 год.), а також самостійної роботи (80 год.).

Метою викладання навчальної дисципліни «Захист права інтелектуальної власності» є опанування основними теоретичними та методологічними засадами регулювання відносин права інтелектуальної власності. Також формування навичок наукового аналізу правової доктрини права інтелектуальної власності та вивчення засад правового регулювання відносин у сфері створення і використання результатів інтелектуальної, творчої діяльності, механізму права інтелектуальної власності, отримання необхідних навичок кваліфікації результатів творчості, захисту суб'єктивних прав їх правоволодільців.

Аудиторні заняття проводяться у формі семінарських занять, на яких здобувачі повинні приймати участь у дискусії навколо попередньо визначених тем, виступати з науковими доповідями або іншими тезами виступів, вміти формулювати і відстоювати власну позицію. Крім того, семінарські заняття відбуваються у формі заслуховування та обговорення (дискусії) окремих питань теми чи доповідей слухачів для більш детального та повного засвоєння матеріалу, що має практичне значення. З метою поточного контролю знань буде проводитись опитування під час семінарських занять, написання самостійних та **контрольних робіт**. Підсумковий контроль передбачає складання **заліку**.

Самостійне оволодіння та поглиблення знань полягає у вивченні рекомендованої навчальної та теоретичної літератури, а також нормативних джерел права інтелектуальної власності. Обсяг, зміст і форма індивідуальної роботи з здобувачами визначаються викладачем. Це може бути участь у науковому дослідженні, написання реферату, участь у науково-практичній конференції, наукового гуртка тощо.

Присутність здобувача на модульному контролі **обов'язкова**. Пропущені семінарські заняття здобувачі мають відпрацювати викладачу, який проводить заняття, лектору або викладачу, що чергує на кафедрі. Відпрацювання може відбуватися такими способами:

- 1) усно, з розкриттям питань пропущеної теми;
- 2) письмово, в робочому зошиті у вигляді відповіді на запитання пропущеної теми;
- 3) шляхом написання реферату з пропущеної теми.

В будь-якому випадку відпрацювання можливе у разі наявності письмового виконання завдань у робочому зошиті.

Для правильного і повного виконання завдань здобувачі повинні:

ознайомитися з методичними вказівками до кожної теми, вивчити рекомендовані нормативні акти і літературу і перевірити опанування теми за питаннями для самоконтролю. Після цього здобувачі повинні проаналізувати умови завдання, з'ясувати юридичне значення кожного наведеного у завданні факту, проаналізувати взаємовідносини сторін, позиції суду, продумати відповіді на поставлені запитання, змодельовати контраргументи. Слід мати на увазі, що в деяких завданнях передбачена можливість двох і більше рішень шляхом самостійного внесення змін і доповнень у фактичні обставини справи.

Своє рішення здобувачі повинні викласти у спеціально відведеному для цього конспекті (робочому зошиті) **письмово** (бажано кожне рішення розміщати на новій сторінці) із зазначенням номера теми та завдання. Виконання завдання має відповідати формальним вимогам, що містяться, зокрема, у постанові Пленуму Верховного Суду України від 18.12.2009 № 14 «Про судові рішення»¹.

Вирішення ситуаційного завдання повинно бути повним, ясным, чітким, без зайвої деталізації, яка не має правового значення у даній справі.

В описовій частині необхідно, зокрема, вказати зміст і підстави позовних вимог; внесені зміни підстав, предмета, розміру позовних вимог; чи визнає відповідач позов; якщо визнає – повністю чи частково; у разі заперечень – у чому суть заперечень проти позову; зміст пояснень заявників, заінтересованих і третіх осіб; пояснення (висновки) органів, організацій або громадян, які захищають в силу закону права інших осіб.

Мотивувальна частина рішення має містити встановлені здобувачами обставини, які мають значення для справи, їх юридичну оцінку, а також оцінку всіх доказів, розрахунки, з яких сторони виходили при визнанні грошових та інших майнових вимог. Якщо є необхідним здобувачу вийти за межі фабули ситуаційного завдання, він зобов'язаний це мотивувати.

Мотивувальна частина рішення має обов'язково містити посилання на закон та інші нормативні акти матеріального права, а в окремих випадках – на норми Конституції України, на підставі яких визначено права і обов'язки сторін у спірних правовідносинах, у певних випадках – на керівні постанови Пленуму Верховного Суду України чи Вищого господарського суду України з питань застосування законодавства при вирішенні цивільних справ. Практичне вирішення у разі необхідності можливо мотивувати за допомогою доктрини права інтелектуальної власності та тлумачень норм права, що містяться в підручниках, посібниках, періодичних виданнях, матеріалах лекційного курсу.

Резолютивна частина рішення ситуаційного завдання повинна мати вичерпні, чіткі, безспірні, логічно узгоджені висновки, які впливають зі встановлених фактичних обставин по суті розглянутого завдання. В ній, зокрема, має бути зазначено:

- а) повністю чи частково задоволено позовні вимоги чи в позові відмовлено;
- б) які саме права позивача визнано чи поновлено, розмір грошових сум чи перелік майна, присуджених позивачу;

---

¹ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-09>

в) вартість майна, яке належить стягнути з відповідача, якщо при виконанні рішення присудженого майна у наявності не буде;

г) які конкретно дії і на чию користь відповідач повинен вчинити чи яким іншим передбаченим законом способом підлягає захисту порушене право;

д) в яких межах допускається негайне виконання рішення, коли суд зобов'язаний або вправі його застосувати.

3. Методичні вказівки до семінарських занять

ТЕМА № 1–2: Поняття права інтелектуальної власності. Законодавство у сфері права інтелектуальної власності.

Семінарське заняття: Поняття права інтелектуальної власності. Законодавство у сфері права інтелектуальної власності.

Навчальна мета заняття: з'ясування основних положень права інтелектуальної власності та джерел правового регулювання відносин у сфері права інтелектуальної власності

Кількість годин:

денна форма навчання	заочна форма навчання
1 години	1 години

Навчальні питання:

1. Поняття права інтелектуальної власності.
2. Зміст права інтелектуальної власності.
3. Система права інтелектуальної власності.
4. Джерела правового регулювання відносин у сфері права інтелектуальної власності.
5. Види та характеристика міжнародно-правових актів про інтелектуальну власність. Угода ТРІПС: загальна характеристика.

Методичні вказівки. При розгляді питання поняття права інтелектуальної власності потрібно розпочати зі з'ясування виникнення та розвиток інтелектуальної власності, як правової категорії.

З'ясування змісту права інтелектуальної власності варто почати з доктринальних підходів щодо визначення та змісту права інтелектуальної власності. Розглянути поняття творчої діяльності. Проаналізувати особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності. Також встановити строк чинності майнових прав інтелектуальної власності.

Систему права інтелектуальної власності потрібно розглянути з позиції розмежування інститутів права інтелектуальної власності. Враховуючи при цьому, що основними інститутами права інтелектуальної власності є фактологічна, реєстраційна система та фактична монополія.

Встановлення джерел правового регулювання відносин у сфері права інтелектуальної власності потрібно почати із системи законодавства. А саме:

дослідити Закони України, їх основні положення та міжнародно-правових актів. Потрібно надати їх загальну характеристику та охарактеризувати основні проблеми удосконалення законодавчого регулювання відносин пов'язаних з правом інтелектуальної власності.

Теми рефератів:

1. Виникнення та розвиток права інтелектуальної власності. Теорії походження права інтелектуальної власності.
2. Здійснення права інтелектуальної власності, яке належить кільком особам.
3. Характеристика нормативно-правових актів у сфері права інтелектуальної власності.

Ситуативне завдання №1

Художник Івашко намалював картину, яку згодом продав Петренку. Приватний підприємець Петренко виготовив 2 тисячі репродукцій з картини Івашка для продажу. Івашко звернувся до районного суду з позовом про поновлення порушених авторських прав на картину, яким просив суд зобов'язати відповідача припинити реалізацію та інше використання картини, вилучити з цивільного обороту та передати йому примірники репродукції з картини, а також стягнути з відповідача компенсацію за порушення авторських прав у розмірі 800000 грн. Позовні вимоги Івашко обґрунтував тим, що він є автором картини і жодних прав на використання останньої чи відтворення не надавав ані Петренку ані будь-якій іншій особі, і підтвердив цей факт авторським свідоцтвом на картину, отриманим у належний спосіб. Відповідач без погодження з ним та без виплати авторської винагороди виготовив репродукції картини та розповсюджував їх через роздрібну мережу книжкових магазинів.

На думку відповідача, авторське право поширюється на картину, а на репродукції ні. Тому він має повне право виготовляти репродукції, і, відповідно, їх реалізовувати.

Слід визначити, картина є об'єктом права інтелектуальної власності чи права власності. Кому із сторін належить право на картину і яке саме? Дайте обґрунтовану відповідь.

Ситуативне завдання № 2

Сидоров отримав патент на виготовлення одноразових рукавичок. Іванов, який є суб'єктом підприємницької діяльності, виготовляв одноразові рукавички в своєму виробництві у спосіб, виключні майнові права на який належать Сидорову. При цьому з Сидоровим підприємець Іванов договору на використання виключних майнових прав не укладав і відповідно дозволу на виготовлення рукавичок не отримував.

Визначте способи захисту права інтелектуальної власності. Чи може бути застосовано разове грошове стягнення як спосіб захисту права інтелектуальної власності за даних обставин?

Література:

1. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності : Навчальний посібник / В. К. Матвійчук, С. А. Пилипенко, Т. П. Устименко та ін.; За ред. І. С. Тімуш, Ю. В. Нікітіна, В. П. Мироненко. К. : Національна академія управління, 2014. 352 с.
2. Валле В. Спадок Джеймса І та королеви Анни: охорона інтелектуальної власності у часі й просторі. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2010. 216 с.
3. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності : навч.посібник. К.: Центр учбової літератури. 2015. 550 с.
4. Джунь В. В. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: ДП "Видавничий дім "Персонал", 2017. 432 с.
5. Капінос М.М. Інтелектуальна власність: підручник для аспірантів вищих навчальних закладів / М. М. Капінос, Е. Т. Лерантович, М. М. Солощук. Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. 396 с.
6. Капіца Ю.М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку / Центр досліджень інтелектуальної власності та трансферу технології НАН України. 2-е вид. Київ: Академперіодика, 2020. 664 с.
7. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. для студентів ВНЗ / [О. П. Орлюк та ін. ; за ред. О. П. Орлюк] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Інтерсервіс, 2016. 381 с.
8. Посібник для суддів з інтелектуальної власності / Бенедисюк І.М. та ін. Київ: К.І.С., 2018. 424с.
9. Право інтелектуальної власності : підручник / Авт. : О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова, В. С. Дмитришин, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе та ін. за заг. ред. О. І. Харитонової. К: Юрінком Інтер. 2021. 540 с.
10. Право інтелектуальної власності. Підручник. За заг. ред. д.ю.н., проф. Булеци С.Б., к.ю.н., доц. Чепис О.І. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.
11. Право інтелектуальної власності: навчальний посібник/ Еннан Р.Є. [та ін.]. К.: Алерта, 2016. 492 с
12. Право інтелектуальної власності: Підручник. Вид. 2, змін. і доп. / О.П.Світличний. К.: НУБіП України, 2016. 355 с.
13. Сучасні проблеми цивільного права та процесу : навч. посіб. / С.О.Сліпченко, О.В.Синегубов, В.А.Кройтор та ін. ; за ред. Ю.М.Жорнокуя та Л.В.Красицької. Харків : Право, 2017. 808 с.
14. Теоретико-прикладні проблеми кодифікації законодавства у сфері інтелектуальної власності. К. : НДІ ІВ НАПрНУ ; Лазурит-Поліграф, 2011. 326 с.
15. Харківська цивілістична школа : здійснення та захист права інтелектуальної власності : монографія за заг. ред. І.В. Спасібо-Фатєєвої. Харків : Право, 2018. 696 с.
16. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти [текст] Підручник: 3-тє вид., перероб. та доп. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 504 с.

17. Якубівський І. Є. Набуття, здійснення та захист майнових прав інтелектуальної власності в Україні. Львів, 2018. 521 с.

ТЕМИ № 3-4: Авторське право. Суміжні права.

Семінарське заняття: Авторське право. Суміжні права.

Навчальна мета заняття: опанування основними теоретичними та методологічними засадами регулювання відносин пов'язаних з авторським правами і суміжними правами.

Кількість годин:

денна форма навчання	заочна форма навчання
4 годин	2 години

Навчальні питання:

1. Поняття авторського права в об'єктивному та суб'єктивному сенсі.
2. Поняття, ознаки та види об'єкта авторського права.
3. Обсяг правової охорони об'єкта авторського права.
4. Об'єкти, що не охороняються авторським правом.
5. Правова охорона службових творів.
6. Суб'єкти авторського права.
7. Особисті немайнові права автора.
8. Виключні майнові авторські права. Обмеження майнових авторських прав.
9. Поняття суміжних прав в об'єктивному та суб'єктивному сенсі.
10. Система джерел правового регулювання відносин пов'язаних з охороною об'єктів суміжних прав.
11. Поняття та ознаки об'єктів суміжних прав. Обсяг правової охорони об'єктів суміжних прав.
12. Суб'єкти суміжних прав.
13. Виникнення та здійснення суміжних прав.
14. Зміст суміжних прав.
15. Строк чинності суміжних майнових прав. Обмеження суміжних прав.
16. Поняття порушення авторського права та суміжних прав і їх види.
17. Цивільно-правові способи захисту авторського права та суміжних прав.
18. Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності.

Методичні вказівки. Необхідно з'ясувати особливості авторського права. Визначити поняття авторського права в об'єктивному та суб'єктивному сенсі. Визначити систему джерел правового регулювання відносин, пов'язаних з охороною об'єкта авторського права. Охарактеризувати національне законодавство та міжнародні нормативно-правові акти щодо авторського права.

Визначаючи поняття об'єкта авторського права, потрібно розпочати зі з'ясування ознак та видів об'єкта авторського права. Потрібно також пояснити

обсяг правової охорони об'єкта авторського права та правове значення елементів твору. Визначити об'єкти, що не охороняються авторським правом. Правова охорона службових творів.

Суб'єктами авторського права є: автор, співавтори, суб'єкти, які набули права на твори відповідно до договору або закону. Організації колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права.

При встановленні виникнення та здійснення авторських прав потрібно враховувати момент виникнення суб'єктивного авторського права. З'ясування також потребує презумпція авторства. Особисті немайнові права автора. Виключні майнові авторські права. Обмеження майнових авторських прав. Право слідування. Здійснення державної реєстрації об'єкта авторського права. Строк чинності майнових авторських прав та правові наслідки його закінчення.

Визначати поняття суміжних прав потрібно в об'єктивному та суб'єктивному сенсі. При визначенні системи джерел правового регулювання відносин пов'язаних з охороною об'єктів суміжних прав потрібно враховувати їх особливості. Охарактеризувати національне законодавство та міжнародно-правові акти щодо суміжних прав.

Аналізуючи об'єкти суміжних прав потрібно надати їх поняття та ознаки, а також обсяг їх правової охорони. Суб'єктами суміжних прав є: виконавець, виробник фонограми, відеограми, організація мовлення. Спадкоємці та інші правонаступники як суб'єкти суміжних прав. Організації колективного управління майновими правами суб'єктів суміжних прав.

При встановленні виникнення та здійснення авторських прав потрібно враховувати момент виникнення та здійснення суміжних прав. Стосовно змісту суміжних прав, необхідно охарактеризувати особисті немайнові права виконавця, виробника фонограм, відеограм та організації мовлення, а також їх виключні майнові права. Строк чинності суміжних майнових прав. Обмеження суміжних прав.

Визначення порушення авторського права та суміжних прав потрібно розпочати з поняття порушення авторського права та суміжних прав і їх видів. Стосовно адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення права інтелектуальної власності, потрібно встановити склад правопорушення: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона. Також надати цивільно-правові способи захисту авторського права та суміжних прав. Які поділяються на загальні та спеціальні способи захисту авторського права та суміжних прав.

Теми рефератів:

1. Поняття та ознаки об'єкта авторського права.
2. Критерії творчої діяльності в науці і судовій практиці.
3. Особливості виникнення та здійснення авторських прав.
4. Поняття та ознаки об'єктів суміжних прав. Обсяг правової охорони об'єктів суміжних прав.
5. Поняття порушення авторського права та суміжних прав і їх види.

6. Спеціальні цивільно-правові способи захисту авторського права та суміжних прав.

Ситуативне завдання №1

Професор кафедри кримінального права Кац отримав завдання від Академії внутрішніх справ у порядку виконання трудових обов'язків розробити проект Кримінального кодексу до березня 2019 року. Проект був розроблений і представлений керівництву Академії в червні 2019 р., однак схвалений не був.

У вересні 2019 року Кац опублікував проект Кримінального кодексу під власним іменем. Після виходу проекту Кримінального кодексу друком керівництво Академії висловило професору Кацу претензію про те, що він не міг публікувати проект кодексу під власним іменем без дозволу Академії внутрішніх справ. Кац заперечив претензію і вказав, що авторське право на проект належить йому і ніякого дозволу він отримувати не повинен.

Чи є проект Кримінального кодексу об'єктом авторського права? Кому належить право авторства на проект Кримінального кодексу? Чи мав право Кац опублікувати проект Кримінального кодексу без згоди керівництва Академії внутрішніх справ?

Ситуативне завдання № 2

При виданні збірки гуморесок С. Руданського внаслідок помилки було змінено першу букву прізвища автора на букву «М», а також з різних прижиттєвих видань автора фактично створено нову збірку, чим, як вказали в позові нащадки відомого гумориста та спілка письменників, було спотворено і саме авторство, і порушений творчий задум автора.

Позивачі вимагали: вилучення з реалізації всіх примірників збірки; вилучення отриманої винагороди (комерційного доходу); компенсації завданої моральної шкоди.

Заперечуючи проти позову, упорядники збірки заявили, що авторське право вже припинило строк своєї дії, а помилка в прізвищі сталась не з їх вини, а з вини видавництва. Крім того, весь виданий тираж був проданий підприємцям, які значну його частину вже реалізували.

Визначте зміст права авторства. Які відносини виникли в наведеній ситуації? Яке рішення повинен постановити суд по даній справі?

Ситуативне завдання №3

Іваненко пред'явила позов до Червоного про захист її авторських прав на курсову роботу. В процесі розгляду справи в суді встановлено згідно з висновком експертизи тотожність обох курсових робіт, які викладачем при перевірці були повернуті на повторне виконання як такі, що не мають самостійного характеру і є плагіатом. Курсова робота позивачки Іваненко надійшла з Львівської області поштою в деканат факультету 10 жовтня 2020 р., а на перевірку була надана 16 жовтня цього ж року. Курсова робота Червоного, жителя Харкова, подана в деканат факультету 15 жовтня і надійшла на кафедру 17 жовтня. Цього ж дня обидві роботи були передані на перевірку та рецензування. Відповідач стверджував, що роботу

він писав із навчального посібника, про що стверджувала і позивачка.

Суддя призначив експертизу, яка дала висновок, що першоджерелом обох робіт є навчальний посібник, хоча в роботах є незначні тотожні відхилення від тексту першоджерела.

Визначте, що в даному випадку є об'єктом авторського права? В яких випадках і цілях дозволяється вільне використання об'єкта авторських прав? Чи є курсова робота об'єктом авторського права? Яке рішення має винести суд?

Ситуативне завдання 4

Товариство з обмеженою відповідальністю «Театр актора і ляльок «Гонг» звернулося до господарського суду з позовом про визнання виключного права на використання створених його робітниками у процесі виконання ними службових обов'язків творів (декорацій, аранжувань, пантомім, постановок, сценаріїв, та ін.). В обґрунтування своїх вимог позивач посилається на те, що зі співробітниками театру було укладено трудові договори, де передбачено, що основним їх обов'язком є створення творів і за це вони отримують кожного місяця заробітну платню. Тому є всі підстави стверджувати що виключні майнові права на службові твори виникли у товариства з обмеженою відповідальністю «Театр актора і ляльок «Гонг».

Робітники, в свою чергу, вважають, що виключні авторські права належать їм. Оскільки саме вони є суб'єктами первинного права на авторські твори, а для переходу майнових авторських прав на твір потрібен цивільно-правовий договір а не трудовий. З роботодавцем вони цивільно-правовий договір не уклали, і не отримували авторську винагороду.

Як потрібно вирішити справу. Чи є підстави для задоволення позову? Дайте аргументовану відповідь? Дайте визначення службового твору?

Ситуативне завдання 5

Акціонерне товариство «Інститут експериментального проектування» звернулось до господарського суду з позовом до будівельної організації про визнання за ним виключних прав на архітектурний проект, а також права на здійснення авторського нагляду за будівництвом архітектурного проекту і заборони відповідачу використовувати технічну документацію, розроблену іншою організацією, для реалізації проекту.

При розгляді справи судом встановлено, що інститут відповідно до договору, укладеним з будівельною організацією (заказником), створив архітектурний проект шумозахисного жилого будинку. Авторами проекту є працюючі в інституті штатні архітектори, трудові договори яких не передбачали закріплення за ними виключних прав на створювані твори архітектури.

Відповідно до умов договору інститутом була розроблена документація для будівництва першої черги об'єкта. Дані матеріали були надані будівельній організації і оплачені.

Документацію, підготовлену за домовленістю для інших етапів будівництва, будівельна організація не прийняла з посиланням на неналежне фінансування. Однак згодом, не розторгнувши договір з інститутом, без його згоди та відому

замовила виготовлення документації іншій проектній організації за меншу ціну та почала будівництво об'єкту.

Чи є архітектурний проект об'єктом авторського права? Чи мало місце порушення виключних прав на архітектурний об'єкт? Яке рішення повинен прийняти суд?

Ситуативне завдання 6

ТзОВ «Гравіс-Кіно» звернулося до суду із вимогами до О., громадської організації «Українська правда» з позовом про заборону вчинення дій та стягнення компенсації, просить заборонити відповідачам використання відеофрагменту/уривку футбольного матчу в рамках 17 туру Чемпіонату України по футболу сезону 2020/2021 років шляхом розповсюдження на веб-сайті, стягнути з О. 14399,72 грн. компенсації за порушення майнових суміжних прав, відшкодувати судові витрати, стягнути з громадської організації «Українська правда» 14399,71 грн. компенсації за порушення майнових суміжних прав. Свої вимоги ТзОВ «Гравіс-Кіно» обґрунтовує тим, що є телемовником, що створює, комплектує та/або пакетує телевізійні програми та передачі і розповсюджує їх у відкритому виді за допомогою технічних засобів шляхом трансляції для їх приймання споживачами; за ліцензійною угодою набуло права на використання матчів Чемпіонату України з футболу сезону 2020/2021 років. Відповідач О. є власником сайту й даний ресурс містить інформацію стосовно спортивних подій у світі, у тому числі відеоогляди футбольних матчів чемпіонату України, громадська організація «Українська правда» позиціонує себе в Інтернеті як розпорядник зазначеного сайту, О. є головним редактором Інтернет-видання «Українська правда». Відповідачі не отримували жодного дозволу на розповсюдження трансляцій футбольних матчів, їх фрагментів та оглядів в мережі Інтернет.

Проаналізуйте ситуацію. Яке рішення має прийняти суд?

Ситуативні завдання 7

Література

1. Авторське право для бібліотекарів: Підручник / [Пер. з англ. О. Васильєва]. К.: ТОВ «ІММ «ФРАКСІМ», 2015. 196 с.
2. Вахонєва І. Авторське право і суміжні права в Україні : навч. посібник. К: Дакор. 2019. 576с.
3. Журавльов Д.В., Чижмарь К. І. Авторське право та суміжні права в Україні. Їх захист та відповідальність. К.: ЦУЛ, 2020. 224с.
4. Інтелектуальна власність в галузі комп'ютингу: підручник / О. Б. Вовк, В. В. Пасічник, Н. Б. Шаховська, В. С. Якушев. Львів: Новий Світ - 2000, 2013. 317 с.
5. ІТ-право / за заг.ред. проф. О.С.Яворської. _Львів : Видавництво «Левада», 2017. 470 с.
6. ІТ-право: теорія та практика : навч. посіб./ авт. кол.; за ред. Є.О.Харитонова, О. І. Харитонові. Одеса : Фенікс, 2017. 472 с.

7. Компіляція даних (база даних), як особливий об'єкт цивільного права / С.Й.Литвин, О.В. Піхурець. Ужгород, 2015. 336с.
8. Кулініч О. О. Авторське право і суміжні права : (навчально-методичний посібник). О. : Юридична література, 2017. 148 с.
9. Кулініч О. О. Охорона прав та інтересів фізичних осіб при створенні та використанні художніх творів : (навчально-методичний посібник). О. : Юридична література, 2017. 88 с.
10. Осипова Ю. В. Правова охорона об'єктів права інтелектуальної власності, створених у вищих навчальних закладах України [Текст] : монографія. К. : НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ, «НВП «Інтерсервіс», 2014. 280 с.
11. Питання охорони авторського права у наукових виданнях (методичні рекомендації) /Ю.М. Капіца, К.С. Шахбазян, Д.С. Махновський, О.Г. Вакаренко, А.І. Радченко, З.А. Болкотун. Київ: Академперіодика, 2017. 110 с.
12. Право інтелектуальної власності для креативних індустрій: Хендбук для тих, хто прагне мати під рукою юриста...і / відп. Ред. О. Сімсон, С. Глозов. Х.: Точка, 2019. 76 с.
13. Правове регулювання використання зображень у електронних бібліотеках за законодавством України: монографія / О.І. Харитонova, О.О.Кулініч, С.В.Мазуренко, І. В. Менсо; НУ ОЮА. Одеса : Юридична література, 2017. 72 с.
14. Рижко О.М. Плагіат як соціальнокомунікаційне явище : монографія. К.: Паливода А.В., 2017. 388с.
15. Створення та поширення фотографічних творів з зображенням фізичних осіб: проблеми теорії і практики : монографія / О. О. Кулініч, С. В. Мазуренко, Н. В. Беседіна; НУ ОЮА. Одеса : Юридична література, 2017. 108 с.
16. Харківська цивілістична школа: здійснення та захист права інтелектуальної власності : монографія за заг. ред. І.В. Спасібо-Фатєєвої. Харків : Право, 2018. 696 с.
17. Цивільно-правова охорона та захист авторського права в сучасних умовах технологічного розвитку: монографія / Колектив авторів : О. О. Штефан, А. С. Штефан, І. І. Петренко, О. О. Мацкевич, В. М. Троцька, С. А. Петренко; за наук. ред. Н. М. Мироненко. К. : НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ, ТОВ «НВП Інтерсервіс», 2014. 341 с.
18. Штефан О. О. Науково-практичний коментар Глави 36 Цивільного кодексу України (Авторське право) ; НДІ ІВ НАПрН України. К. : Інтерсервіс, 2014 128 с.
19. Штефан О.О. Цивільний процесуальний порядок захисту суб'єктивного авторського права. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 498 с.

ТЕМИ №№ 5-6: Загальні положення про патентне право. Виникнення та здійснення патентних прав.

Семінарське заняття: Загальні положення про патентне право. Виникнення та здійснення патентних прав.

Навчальна мета заняття: опанування основними теоретичними та методологічними засадами регулювання відносин, пов'язаних з виникненням та здійсненням прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.

Кількість годин:

денна форма навчання	заочна форма навчання
2 годин	1 години

Навчальні питання:

1. Поняття патентного права в об'єктивному та суб'єктивному сенсі.
2. Поняття винаходу та корисної моделі. Об'єкти винаходу та корисної моделі.
3. Поняття та види промислового зразка.
4. Суб'єкти патентного права.
5. Поняття суб'єктивного права на патент та його здійснення.
6. Поняття патентної формули та її види.
7. Зміст патентних прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
8. Строк чинності майнових прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Припинення дії патенту.
9. Визначення порушення патентних прав та їх види.
10. Цивільно-правові способи захисту патентних прав.
11. Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення прав на об'єкти промислової власності.

Методичні вказівки. Винаходи, корисні моделі та промислові зразки – це об'єкти, які відрізняються від об'єктів авторського права. Їх специфіка полягає в тому, що об'єкти патентного права можуть бути одночасно створені різними особами незалежно один від одного. Тому патентні права виникають тільки після державної реєстрації винаходів, корисної моделі та промислового зразку на підставі заявок винахідників та інших осіб протягом певного періоду часу.

Розглядати поняття патентного права необхідно в об'єктивному та суб'єктивному сенсі. Розглядаючи систему джерел правового регулювання відносин, пов'язаних з охороною об'єктів патентного права, потрібно надавати їх характеристику.

При визначенні поняття винаходу та корисної моделі потрібно зазначити критерії патентоспроможності винаходу та корисної моделі. Та визначити об'єкти винаходу та корисної моделі і об'єкти, що не визнаються винаходом та корисною моделлю. Визначити обсяг правової охорони винаходу та корисної моделі. При визначенні поняття та видів промислового зразка потрібно зазначити критерії патентоспроможності промислового зразка. Також визначити об'єкти, що не визнаються промисловими зразками і відокремити промисловий зразок від винаходу та корисної моделі. Встановити обсяг правової охорони промислового зразка.

Суб'єктами патентного права є : винахідник, автор промислового зразка та інші особи, які набули прав на винахід, корисну модель та промисловий зразок за договором чи законом. Встановити потрібно також і правовий статус

патентоволодільців, патентних повірених та попередніх користувачів на винахід, корисну модель, промисловий зразок.

Характеризуючи виникнення та здійснення патентних прав потрібно враховувати суб'єктивне право на патент та та з патенту. Момент виникнення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок.

З'ясувати також оформлення патентних прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Визначити поняття патентної формули та її види. А також, встановити систему побудови патентної формули. Поняття та значення патенту.

Охарактеризувати собисті немайнові та майнові права на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Вказати обов'язки патентоволодільця.

Строк чинності майнових прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Припинення дії патенту. Дострокове припинення майнових прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Відновлення чинності дострокового припинення виключних майнових прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Визнання виключних майнових прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок недійсними. Правові наслідки припинення дії патенту та визнання патенту недійсним.

При визначенні порушення патентних прав та їх видів потрібно враховувати обмеження майнових прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок. З'ясувати загальні та спеціальні способи захисту патентних прав. Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності. Потрібно встановити склад правопорушення: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона.

Теми для рефератів:

1. Поняття винаходу та корисної моделі. Критерії охороноздатності винаходу та корисної моделі.
2. Поняття та види промислового зразка. Критерії охороноздатності промислового зразка.
3. Суб'єкти патентного права.
4. Поняття суб'єктивного права на патент та особливості його здійснення.
5. Зміст суб'єктивних патентних прав.
6. Порушення патентних прав.

Леоненко пред'явив позов, в якому заперечував авторство його керівника Трухіна на винахід «Спосіб автоматичного регулювання процесу ректифікації етилового спирту» і стверджував, що останній не вніс у винахід творчого внеску, а був включений через те, що допоміг розробити креслення, підготувати та оформити заявку, інші документи та їх копії.

При розгляді справи у суді було встановлено, що у довідці про творчу участь співавтора вказаний конкретний внесок відповідача – функціональна схема реалізації способу регулювання процесу ректифікації, в тому числі нові додаткові вузли, що підтвердив і експерт. При цьому в заявці, яку підписав Леоненко, Трухін вказаний як співавтор. Останній, заперечуючи позов, вказав, що позивач став оспорювати його співавторство після того, як ним була висловлена негативна

оцінка дисертаційного дослідження позивача.

Хто вважається співавтором винаходу? Які є права співавторів винаходу? Як здійснюються права з патенту, що належать співавторам?

Ситуативне завдання №2

За дорученням директора машинобудівного заводу група конструкторів та художник-дизайнер розробили нову модель пральної машини та надіслали замовнику письмове повідомлення про створення винаходу та промислового зразка. До повідомлення був доданий опис, креслення, фотографії та інші матеріали, які в достатньому обсязі розкривають сутність розробки. Через півроку завод її освоїв і надіслав у продаж.

Оскільки замовник не подав заявки на отримання патентів, автори звернулись до адміністрації з проханням дати дозвіл на подання заявки від свого імені на винахід та промисловий зразок. У задоволенні прохання було відмовлено на тій підставі, що умовами трудових договорів не передбачалось право на подання заявок на винахід та промисловий зразок, які створені при виконанні трудових обов'язків. Тоді співавтори розробки на свій ризик звернулись до Укрпатенту із заявкою на отримання патенту, де вказали, що тільки інженери-конструктори є співавторами винаходу та промислового зразка.

В яких випадках винаходи та промислові зразки є службовими? Чи мав право замовник заборонити співавторам патентування розробок? Що визнається промисловим зразком? Які його відмінності від винаходу? Яким чином дизайнер може захистити свої права?

Ситуативне завдання №3

Приватне підприємство звернулося до господарського суду з позовом до товариства «Консоль» про заборону вчинення будь-яких дій щодо застосування винаходу, захищеного патентом України, або пропонування його для застосування в Україні, введення в господарський обіг будь-яким способом литєвих форм для виготовлення елементів дренажних систем запатентованим способом, а також бетонних водостоків, вироблених за охоронюваним за патентом способом; стягнення заподіяних матеріальних збитків.

Під час розгляду справи було встановлено що автором та правоволодільцем патенту на винахід «Спосіб виготовлення наборів елементів дренажних систем з бетонної суміші в литєвих формах та пристрій для його здійснення»; дата подання заявки - 14.02.2021; відомості про видачу патенту опубліковано 15.01.2023 є фізична особа, а саме Човган Р.Т. За невиключним ліцензійним договором, укладеним Човган Р.Т. (ліцензіар) та Приватним підприємством (ліцензіат) надано право на використання вищезазначеного винаходу строком на час дії патенту. Матеріалами справи (зокрема, висновком спеціаліста Львівського центру науково-технічної і економічної інформації, висновком Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності) підтверджується, що ввезені відповідачем на територію України та реалізовані (зокрема, відпущені за накладною від 19.11.2022) литєві форми для виготовлення елементів дренажних систем та елементи бетонного жолобу виготовлені із застосуванням спірного

винаходу. Факт ввезення та реалізації литтєвих форм для виготовлення елементів дренажних систем та елементів бетонного жолобу відповідачем не заперечується. Хоча відповідач стверджує, що використовував частину запатентованого винаходу, а саме литтєву форму, яка сама по собі є неохороноспроможною. До того ж використовувати шляхом ввезення та продажу форм для лиття водостоків до дати публікації відомостей про видачу патенту.

Яке рішення має прийняти суд? З якого моменту починається правова охорона технічного рішення в якості винаходу?

Ситуативні завдання №4

Товариство “У.” звернулося до господарського суду з позовом до Товариства “В.” про встановлення заборони відповідачеві на використання об’єкта інтелектуальної власності шляхом використання автозаправної станції для відпуску паливно-мастильних матеріалів шляхом блокування (опечатування) технологічних колодязів.

Судом у справі встановлено:

- за договором про передачу виключних прав на промисловий зразок (автозаправної станції для відпуску паливно-мастильних матеріалів шляхом блокування (опечатування) технологічних колодязів), укладеним Комерційною фірмою (правоволодільцем) та Товариством “У.” (правонаступником) та зареєстрованим у Державному департаменті інтелектуальної власності України, позивачеві було передано всі права, що впливають з патенту України на цей промисловий зразок;

- об’єктом названого патенту є технічне рішення щодо побудови блочної автозаправної станції; датою подання заявки на одержання патенту є 27.08.2021;

- на підставі договору оренди Товариство “В.” орендує спірну автозаправну станцію у власника цієї станції - Товариства “С.”.

Відповідач заперечуючи позовні вимоги посиляється на те, що оскільки даний спір виник у зв’язку з ймовірним використанням запатентованого технічного рішення у спорудженні спірної автозаправної станції до моменту набуття позивачем майнових прав на зазначений об’єкт інтелектуальної власності, відповідач як орендар цієї станції не може вважатися особою, що використовує спірний промисловий зразок.

Яке рішення повинен прийняти суд? Поняття та зміст права на використання промислового зразка?

Ситуативні завдання №5

Товариство з обмеженою відповідальністю «Зоря» звернулося до господарського суду з позовом про заборону громадянину Антонову, який є суб’єктом підприємницької діяльності виробництва товарів з використанням корисної моделі за деклараційним патентом України від 27.07.2020. Обґрунтовуючи свої позовні вимоги товариство «Зоря» стверджує, що Антонов неправомірно використовує корисну модель виключні права на яку належать позивачу, оскільки заявка на реєстрацію корисної моделі була подана 12.03.2020 року, а згодом було отримано патент на неї від 16.07.2020 року. Антонов на

заперечення позовних вимог приводить наступні аргументи щодо наявності у нього права попереднього користування технічним рішенням, тотожним зареєстрованій корисній моделі.

У суді встановлено використання відповідачем у виготовленні своєї продукції кожної ознаки, включеної до незалежного пункту формули корисної моделі за патентом, який належить товариству «Зоря».

Яке рішення повинен прийняти суд? Дайте обґрунтовану відповідь?

Література

1. Капінос М. М. Інтелектуальна власність: підручник для аспірантів вищих навчальних закладів / М. М. Капінос, Е. Т. Лерантович, М. М. Солощук. Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. 396 с.

2. Капіца Ю.М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку / Центр досліджень інтелектуальної власності та трансферу технології НАН України. 2-е вид. Київ: Академперіодика, 2020. 664 с.

3. Кашинцева О. Ю. Інтелектуальна власність і біоетика: аспекти гармонізації: монографія. К.: Інтерсервіс, 2015. 150 с.

4. Компіляція даних (база даних), як особливий об'єкт цивільного права / С.Й.Литвин, О.В. Піхурець. Ужгород, 2015. 336с.

5. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. для студентів ВНЗ / [О. П. Орлюк та ін. ; за ред. О. П. Орлюк] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Інтерсервіс, 2016. 381 с.

6. Посібник для суддів з інтелектуальної власності / Бенедисюк І.М. та ін. Київ: К.І.С., 2018. 424с.

7. Право інтелектуальної власності : підручник / Авт. : О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова, В. С. Дмитришин, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе та ін. за заг. ред. О. І. Харитонової. К: Юрінком Інтер. 2021. 540 с.

8. Право інтелектуальної власності. Підручник. За заг. ред. д.ю.н., проф. Булеци С.Б., к.ю.н., доц. Чепис О.І. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.

9. Право інтелектуальної власності: Підручник. Вид. 2, змін. і доп. / О.П.Світличний. К.: НУБіП України, 2016. 355 с.

ТЕМИ № 7-10: Загальні положення про правову охорону засобів індивідуалізації суб'єктів цивільного обігу, товарів та послуг (робіт), які вони виготовляють чи надають. Правова охорона комерційного найменування. Правова охорона торговельної марки. Правова охорона географічного зазначення.

Семінарське заняття: Загальні положення про правову охорону засобів індивідуалізації суб'єктів цивільного обігу, товарів та послуг (робіт), які вони виготовляють чи надають. Правова охорона комерційного найменування. Правова охорона торговельної марки. Правова охорона географічного зазначення.

Навчальна мета заняття: опанування основними теоретичними та методологічними засадами регулювання відносин пов'язаних з виникненням та здійсненням прав на комерційне (фірмове) найменування, торговельну марку, географічне зазначення.

Кількість годин:

денна форма навчання	заочна форма навчання
5 годин	1 години

Навчальні питання:

1. Поняття правової охорони засобів індивідуалізації суб'єктів цивільного обороту, товарів та послуг (робіт).
2. Поняття та функції комерційного найменування.
3. Вимоги до надання правової охорони комерційному найменуванню. Обсяг правової охорони комерційного найменування.
4. Виникнення та здійснення права на комерційне найменування.
5. Суб'єкт права на комерційне найменування.
6. Зміст майнових прав на комерційне найменування.
7. Поняття торговельної марки. Види та функції торговельної марки.
8. Суб'єкти права на торговельну марку.
9. Поняття суб'єктивного права на торговельну марку.
10. Зміст майнового права на торговельну марку. Обов'язки, що випливають із свідоцтва на торговельну марку.
11. Поняття та види географічного зазначення.
12. Суб'єкти права на географічне зазначення.
13. Оформлення права на географічне зазначення.
14. Зміст майнового права на географічне зазначення. Обмеження майнових прав на географічне зазначення.
15. Поняття порушення права на комерційне найменування, торговельну марку, географічне зазначення та їх види.
16. Цивільно-правові способи захисту права на комерційне найменування, торговельну марку, географічне зазначення.
17. Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності.

Методичні вказівки

Правові механізми, покладені в основу регулювання відносин, що виникають у зв'язку із правовою охороною й використанням засобів індивідуалізації, аналогічні правовим механізмам, які застосовуються для регламентації відносин, що виникають із приводу правової охорони й використання інших нематеріальних результатів інтелектуальної діяльності.

Правовий інструментарій, який застосовується для встановлення системи охорони засобів індивідуалізації, відрізняється своєрідністю прийомів правового регулювання й способів захисту прав володільців. Отже слухачі повинні системно вивчити основні питання правової охорони й використання засобів індивідуалізації як відособленої сукупності охоронюваних об'єктів, прирівняних

по правовому режиму до результатів інтелектуальної діяльності.

Потрібно з'ясувати поняття та особливості правової охорони засобів індивідуалізації. Дослідити систему джерел правового регулювання відносин пов'язаних з охороною засобів індивідуалізації та визначити характеристики національного законодавства та міжнародних нормативно-правових актів щодо засобів індивідуалізації.

При розкритті поняття і функції комерційного найменування необхідно враховувати і вимоги до надання правової охорони комерційному найменуванню. Варто також визначити і обсяг правової охорони комерційного найменування. Розкриваючи питання щодо виникнення та здійснення прав на комерційне найменування потрібно розпочати зі суб'єкта права на комерційне найменування. Визначити момент виникнення прав на комерційне найменування та зміст майнових прав на комерційне найменування. Правові наслідки припинення прав на комерційне найменування.

Характеризуючи поняття, види та функції торговельної марки необхідно з'ясувати умови надання правової охорони, умови для відмови в наданні правової охорони та обсяг правової охорони торговельної марки. Визначити позначення, які не визнаються торговельними марками. Суб'єкти права на торговельну марку.

При розкритті поняття суб'єктивного права на торговельну марку варто враховувати порядок виникнення права на торговельну марку. Викладення змісту майнового права на торговельну марку не можливе без розкриття обов'язків володільця торговельної марки та правових наслідків невиконання обов'язків. Строк чинності майнового права на торговельну марку потрібно розкривати у сенсі припинення дії свідоцтва. Додатково визначити підстави для дострокового припинення чинності майнового права на торговельну марку. Відновлення чинності дострокового припинення виключного майнового права на торговельну марку. Визнання права на торговельну марку недійсним.

Доцільним є визначити поняття та види географічного зазначення з урахуванням умов надання правової охорони та підстави для відмови в наданні правової охорони кваліфікованому зазначенню походження товару. Встановити обсяг правової охорони географічного зазначення.

Розкриття питання про суб'єктів права на географічне зазначення можливе через визначення окремо кожної особи такого права. При розкритті проблем щодо оформлення права на зазначення потрібно визначити момент виникнення права на географічне зазначення. Зміст майнового права на географічне зазначення неможливе без визначення обов'язків, що випливають із свідоцтва на зазначення та встановлення правових наслідків невиконання обов'язків. Обмеження майнових прав на географічне зазначення.

Визначаючи підстави для припинення дії свідоцтва на географічне зазначення потрібно враховувати строк чинності майнового права на зазначення. Правові наслідки припинення дії свідоцтва.

Поняття порушення прав на комерційне найменування, торговельну марку географічне зазначення та його види. Цивільно-правові способи захисту права на комерційне найменування, торговельну марку, географічне зазначення: загальні та соціальні. Визначити необхідно специфіку окремих способів захисту прав на

засоби індивідуалізації суб'єктів цивільного обігу, товарів та послуг (робіт).

При характеристиці адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення права інтелектуальної власності потрібно встановити склад правопорушення: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона.

Теми для рефератів:

1. Особливості правової охорони засобів індивідуалізації суб'єктів цивільного обороту, товарів та послуг (робіт).
2. Поняття та функції комерційного найменування.
3. Виникнення та здійснення права на торговельну марку.
4. Порушення права на торговельну марку.
5. Поняття та види географічного зазначення.
6. Цивільно-правові способи захисту права на комерційне найменування, торговельну марку, географічне зазначення.

Ситуативне завдання №1

Молодіжна громадська організація «Асоціація...» (далі – Молодіжна громадська організація) звернулася до господарського суду з позовом до К...ої міськрайонної молодіжної організації «Асоціація..» (далі – К...а міськрайонна молодіжна організація) про заборону використання назви «Асоціація...» та спонукання змінити індивідуальну назву, яка б виключала поєднання слів «Асоціація...», шляхом внесення та реєстрації відповідних змін до статуту. Позивач з посилається на більш ранній термін реєстрації свого об'єднання, ніж відповідач, вимагає захисту права на назву свого об'єднання.

Відповідач стверджує, що є суттєва відмінність індивідуальних назв, вони взагалі не є ідентичними. Якщо ж загальні назви сторін є різними, підстав для задоволення позову про заборону використання певної назви немає.

Судовими інстанціями у справі встановлено, що:

- згідно з протоколом Конференції Асоціації захисту прав молоді Волині від 25.10.2022 № 7 та протоколом засідання Ради обласної Асоціації від 17.09.2023 № 6 прийнято рішення про виключення К...ої міськрайонної молодіжної організації з членів Асоціації на підставі пунктів 3.3, 3.7, 3.8 Статуту та про заборону відповідачеві використовувати назву та символіку Асоціації;

- згідно з рішенням місцевого господарського суду в іншій справі, яке набрало законної сили, Молодіжна громадська організація та К...ка міськрайонна молодіжна організація мають різні назви;

- позивач має назву «Асоціація...», а не молодіжна громадська організація «Асоціація..» відповідно до пункту 1.1 Статуту, зареєстрованого у Волинському облуправлінні юстиції від 13.11.2021 за № 277;

- рішенням К...го районного управління юстиції від 07.03.2002 № 11 зареєстровано К...ку міськрайонну молодіжну організацію «Асоціація...».

Види порушень права на комерційне найменування? Як визначається схожість порівнюваних позначень? Яке рішення повинен прийняти суд?

Ситуативне завдання № 2

Виробник кисломолочної продукції звернувся до господарського суду з позовом про порушення прав на торговельну марку до приватного підприємства, оскільки є всі підстави стверджувати, що на складі відповідача зберігається продукція маркована торговельною маркою, виключні права на яку належать позивачу. Про це свідчить свідоцтво про торговельну марку для товарів даного класу.

Відповідач посилається, на те, що він не є виробником товарів, а тільки надає склади для їх зберігання. Також він не займається збутом таких товарів, а отже порушення прав на торговельну марку у його діях немає.

Надайте обґрунтоване рішення по суті спору? Поняття та види порушення прав на торговельну марку?

Ситуативне завдання № 3

ТОВ «Мінеральні води Свалявщини» звернулося до господарського суду міста Києва з позовом про визнання недійсним свідоцтва України на знак для товарів і послуг № 27700, власником якого є ВАТ «Свалявські мінеральні води», та зобов'язання Державного департаменту інтелектуальної власності здійснити необхідну офіційну публікацію.

ВАТ «Свалявські мінеральні води» є власником свідоцтва України № 27700 на знак для товарів і послуг (словесне позначення «Поляна квасова») за 5, 32, 42 класами Міжнародної класифікації товарів і послуг для реєстрації знаків, яке йому видано Департаментом 15.10.2002 за заявкою від 30.06.2000 № 2000062803. ТОВ «Мінеральні води Свалявщини» вимагає визнання недійсним зазначеного свідоцтва повністю внаслідок наявності підстав для відмови в наданні правової охорони, а саме вважає, що зареєстроване відповідачем позначення «Поляна квасова»:

не має розрізняльної здатності;

є загальноновживаним для позначення мінеральної лікувально-столової води, якій притаманні певні властивості;

вказує на вид, якість, склад, властивості певної продукції (лікувально-столової мінеральної води);

не може бути зареєстровано як знак, оскільки є позначенням, що охороняється відповідно до Закону України «Про правову охорону географічних зазначень»;

Проаналізуйте фактичні обставини справи? Та дайте обґрунтовану відповідь. Равової охорони торговельній марці?Які існують умови (підстави) надання правової охорони торговельній марці?

Література

1. Капінос М. М. Інтелектуальна власність: підручник для аспірантів вищих навчальних закладів / М. М. Капінос, Е. Т. Лерантович, М. М. Солощук. Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. 396 с.

2. Капіца Ю.М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку / Центр досліджень інтелектуальної

власності та трансферу технології НАН України. 2-е вид. Київ: Академперіодика, 2020. 664 с.

3. Ковальчук О.О. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення в Україні та країнах Європейського Союзу. К. Юрінком Інтер. 2014. 200 с.

4. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. для студентів ВНЗ / [О. П. Орлюк та ін. ; за ред. О. П. Орлюк] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Інтерсервіс, 2016. 381 с.

5. Право інтелектуальної власності : підручник / Авт. : О. І. Харитонova, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова, В. С. Дмитришин, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе та ін. за заг. ред. О. І. Харитонової. К: Юрінком Інтер. 2021. 540 с.

6. Право інтелектуальної власності. Підручник. За заг. ред. д.ю.н., проф. Булеци С.Б., к.ю.н., доц. Чепис О.І. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.

7. Право інтелектуальної власності: навчальний посібник/ Еннан Р.Є. [та ін.]. К.: Алерта, 2016. 492 с

8. Право інтелектуальної власності: Підручник. Вид. 2, змін. і доп. / О.П.Світличний. К.: НУБіП України, 2016. 355 с.

9. Харківська цивілістична школа: здійснення та захист права інтелектуальної власності : монографія за заг. ред. І.В. Спасібо-Фатєєвої. Харків : Право, 2018. 696 с.

ТЕМИ № 11-12: Правова охорона інформації, що базується на фактичній монополії. Правова охорона інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності

Семінарське заняття: Правова охорона інформації, що базується на фактичній монополії. Правова охорона інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності

Навчальна мета заняття: опанування основними теоретичними та методологічними засадами регулювання відносин пов'язаних з виникненням та здійсненням прав на нетрадиційні (нетипові) об'єкти права інтелектуальної власності.

Кількість годин:

денна форма навчання	заочна форма навчання
2 годин	1 години

Навчальні питання:

1. Поняття правової охорони інформації, заснованої на фактичній монополії.

2. Поняття ознаки та види конфіденційної інформації.

3. Поняття комерційної таємниці та ноу-хау.

4. Права особи, яка фактично контролює комерційну таємницю, ноу-хау.

5. Поняття порушення охоронюваного законом інтересу особи, яка законно контролює комерційну таємницю, ноу-хау та його види.

6. Цивільно-правові способи захисту охоронюваного законом інтересу особи, яка законно контролює комерційну таємницю, ноу-хау.

7. Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності.

9. Поняття та ознаки наукового відкриття.

10. Суб'єкти наукового відкриття, їх види.

11. Зміст прав авторів відкриття.

12. Порушення і захист прав на наукові відкриття.

13. Загальні положення про компонування напівпровідникових виробів.

14. Суб'єкти права на компонування напівпровідникових виробів, їх види.

15. Зміст прав авторів компонувань напівпровідникових виробів.

16. Порушення прав на компонування напівпровідникових виробів та їх види.

17. Поняття та ознаки раціоналізаторської пропозиції.

18. Суб'єкти права на раціоналізаторську пропозицію, їх види.

19. Зміст прав авторів раціоналізаторської пропозиції.

20. Порушення та захист права на раціоналізаторську пропозицію та його види.

21. Поняття селекційного досягнення. Критерії охороноздатності сорту рослин, породи тварин.

22. Суб'єкти права на сорт рослин, породи тварин і їх види.

24. Зміст прав на сорт рослин, породи тварин.

25. Порушення права на сорт рослин, породи тварин та його види.

Методичні вказівки

При визначенні поняття правової охорони інформації, заснованої на фактичній монополії потрібно враховувати загальні положення про інформацію як об'єкт цивільного права та охарактеризувати національне законодавство та міжнародні нормативно-правові акти щодо охорони конфіденційної інформації.

Поняття та ознаки конфіденційної інформації варто розкрити через режим доступу до конфіденційної інформації. Також визначити види конфіденційної інформації, яка має приватно-правовий характер. Поняття комерційної таємниці, ноу-хау необхідно розкрити з урахуванням розмежувань їх понять. Охарактеризувати також потрібно критерії, яким повинна відповідати комерційна таємниця.

Визначення також потребує права особи, яка фактично контролює комерційну таємницю, ноу-хау; момент, з якого інформація може бути віднесена до режиму комерційної таємниці, ноу-хау; строк чинності фактичної монополії на комерційну таємницю, ноу-хау; припинення режиму комерційної таємниці, ноу-хау.

Поняття порушення охоронюваного законом інтересу особи, яка законно контролює комерційну таємницю, ноу-хау та його види. Цивільно-правові способи захисту охоронюваного законом інтересу особи, яка законно контролює комерційну таємницю, ноу-хау. Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення права інтелектуальної власності потрібно розкрити з урахуванням

складу правопорушення: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона.

Поняття та ознаки наукового відкриття. Окреслення об'єктів наукового відкриття варто здійснювання з урахуванням положення, які не відповідають вимогам щодо наукового відкриття. Суб'єкти наукового відкриття, їх види. Оформлення права на відкриття. Особисті немайнові права авторів відкриття. Право авторів відкриття на винагороду. Порушення і захист прав на наукові відкриття.

Загальні положення про компонування напівпровідникових виробів, поняття компонування напівпровідникових виробів, ознаки компонування напівпровідникових виробів.

Суб'єкти права на компонування напівпровідникових виробів, їх види. Попередній користувач компонування напівпровідникових виробів. Оформлення права на компонування напівпровідникових виробів. Зміст прав авторів компонувань напівпровідникових виробів. Використання зареєстрованого компонування напівпровідникових виробів без дозволу правоволодільця. Дії, що не визнаються порушенням прав на зареєстроване компонування напівпровідникових виробів.

Строк чинності майнових прав на компонування напівпровідникових виробів та правові наслідки його спливу. Дострокове припинення чинності майнових прав на компонування напівпровідникових виробів. Відновлення чинності дострокового припинення майнових прав на компонування напівпровідникових виробів. Порушення прав на компонування напівпровідникових виробів та його види. Захист прав на компонування напівпровідникових виробів.

Поняття та ознаки раціоналізаторської пропозиції. Об'єкти раціоналізаторської пропозиції. Обсяг правової охорони раціоналізаторської пропозиції. Суб'єкти права на раціоналізаторську пропозицію, їх види. Оформлення права на раціоналізаторську пропозицію. Зміст прав авторів раціоналізаторської пропозиції. Порушення права на раціоналізаторську пропозицію та його види. Захист прав авторів раціоналізаторських пропозицій.

Поняття селекційного досягнення. Поняття сорту рослин. Поняття породи тварин. Критерії охороноздатності сорту рослин, породи тварин.

Суб'єкти права на сорт рослин, породи тварин і їх види. Оформлення права на сорт рослин, породи тварин. Право попереднього користувача. Зміст права на сорт рослин, породи тварин. Обмеження прав на сорт рослин, породи тварин. Дії, що не визнаються порушенням прав на сорт рослин, породи тварин. Строк чинності майнових прав на сорт рослин, породи тварин. Дострокове припинення майнових прав на сорт рослин, породи тварин. Визнання права на сорт рослин, породи тварин не дійсним. Порушення права на сорт рослин, породи тварин та його види. Захист прав на сорт рослин, породи тварин.

Теми для рефератів:

1. Порушення охоронюваного законом інтересу особи, яка законно контролює комерційну таємницю, ноу-хау.

2. Поняття та ознаки наукового відкриття.
3. Правова охорона компонування напівпровідникових виробів.
4. Правова охорона раціоналізаторських пропозицій.
5. Правова охорона селекційних досягнень.
6. Порухення права на сорт рослин, породу тварин та його види. Захист прав на сорт рослин, породу тварин.

Література

1. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності : навч.посібник. К.: Центр учбової літератури. 2015. 550 с.
2. Джунь В. В. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2017. 432 с.
3. Капінос М. М. Інтелектуальна власність: підручник для аспірантів вищих навчальних закладів / М. М. Капінос, Е. Т. Лерантович, М. М. Солощук. Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. 396 с.
4. Капіца Ю.М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку / Центр досліджень інтелектуальної власності та трансферу технології НАН України. 2-е вид. Київ: Академперіодика, 2020. 664 с.
5. Кашинцева О. Ю. Інтелектуальна власність і біоетика: аспекти гармонізації: монографія. К.: Інтерсервіс, 2015. 150 с.
6. Кодинець А.О. Цивільно-правове регулювання зобов'язальних інформаційних відносин: монографія. Київ : Правова єдність : Алерта, 2016. 580 с.
7. Посібник для суддів з інтелектуальної власності / Бенедисюк І.М. та ін. Київ: К.І.С., 2018. 424с.
8. Право інтелектуальної власності : підручник / Авт. : О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова, В. С. Дмитришин, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе та ін. за заг. ред. О. І. Харитонової. К: Юрінком Інтер. 2021. 540 с.
9. Право інтелектуальної власності. Підручник. За заг. ред. д.ю.н., проф. Булеци С.Б., к.ю.н., доц. Чепис О.І. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.
10. Право інтелектуальної власності: навчальний посібник/ Еннан Р.Є. [та ін.]. К.: Алерта, 2016. 492 с.
11. Право інтелектуальної власності: Підручник. Вид. 2, змін. і доп. / О.П.Світличний. К.: НУБіП України, 2016. 355 с.

ТЕМИ № -14: Судовий захист права інтелектуальної власності.

Семінарське заняття: Судовий захист захисту права інтелектуальної власності.

Навчальна мета заняття: опанування основними теоретичними та методологічними засадами регулювання відносин пов'язаних з наданням

виключного права на використання результатів інтелектуальної, творчої діяльності та захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Кількість годин:

денна форма навчання	заочна форма навчання
1 годин	1 години

Навчальні питання:

1. Форми захисту цивільних прав, свобод та інтересів фізичних осіб, юридичних осіб та інтересів держави.
2. Поняття і склад осіб, які беруть участь у справі.
3. Поняття судових доказів та засобів доказування у цивільному процесі.
4. Виконання судових рішень (ухвал) у справах про порушення прав інтелектуальної власності.
5. Залучення експерта та спеціаліста для виконання ухвали суду про забезпечення доказів.

Методичні вказівки. При визначенні форм захисту цивільних прав, свобод та інтересів фізичних осіб, юридичних осіб та інтересів держави потрібно акцентувати на судовій формі захисту. Проаналізувати та визначити учасників цивільно-процесуальних відносин. Особи, які беруть участь у справі. Поняття і склад осіб, які беруть участь у справі. Сторони в цивільному процесі. Треті особи в цивільному процесі. Судове представництво. Участь у цивільному процесі органів та осіб, яким за законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб. Інші учасники цивільного процесу.

Поняття судових доказів та засобів доказування у цивільному процесі потрібно розкривати через належність доказів та допустимість доказів. Надати класифікацію доказів. Пояснення сторін, третіх осіб, їх представників. Показання свідків. Письмові докази. Речові докази. Висновок експерта. Забезпечення доказів.

Виконання судових рішень у справах про порушення прав інтелектуальної власності. Виконання ухвали суду про забезпечення доказів у справах, пов'язаних з правом інтелектуальної власності. Виконання ухвали суду про запобіжні заходи у справах, пов'язаних з правом інтелектуальної власності.

Залучення експерта та спеціаліста для виконання ухвали суду про забезпечення доказів. Негайність та неочікуванність виконання ухвали суду про застосування запобіжних заходів. Залучення експерта та спеціаліста для виконання ухвали суду про застосування запобіжних заходів.

Теми для рефератів:

1. Форми захисту цивільних прав, свобод та інтересів фізичних осіб, юридичних осіб та інтересів держави.
2. Поняття і склад осіб, які беруть участь у справі.
3. Поняття судових доказів та засобів доказування у цивільному процесі.
4. Виконання судових рішень у справах про порушення прав інтелектуальної власності.

Ситуативне завдання №1

ВАТ «Істомін» мало патент на виготовлення зварним методом вагонеток для перевезення сталі. Воно уклало договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності з фірмою «Общемаш» на строк три роки.

За п'ять місяців до цього ВАТ «Істомін» уклало ліцензійний договір щодо того ж об'єкта інтелектуальної власності з фірмою «Вагонремонт» строком на один рік.

Оскільки фірма «Общемаш» отримала виключні майнові права інтелектуальної власності, вона вимагала дострокового розірвання ліцензійного договору між ВАТ «Істомін» і фірмою «Вагонремонт». У претензії було вказано, що в протилежному випадку фірма «Общемаш» буде пред'являти позов до суду з вимогою про розірвання ліцензійного договору між ВАТ «Істомін» і фірмою «Вагонремонт» в примусовому порядку і компенсації спричинених збитків на суму сімсот тисяч гривень.

Дайте юридичний аналіз ситуації з посиланням на норми права. Чи аргументовані претензії фірми «Общемаш»?

Ситуативне завдання №2

За договором між ВАТ «Вовчанські ковбаси» та приватним торговельним підприємством «До Вашого столу» (далі – ПТП) останньому надавалось право торгувати продукцією під торговельною маркою ВАТ «Вовчанські ковбаси».

При перевірці виявилось, що в магазині ПТП у продажу є м'ясні вироби інших товаровиробників, зокрема ХМК та «Черкаська шиночка».

ВАТ «Вовчанські ковбаси» подало позовну заяву до господарського суду з вимогою до ПТП про припинення договору та стягнення з нього незаконно отриманого прибутку. Одночасно були пред'явлені позови до названих товаровиробників про незаконне користування торговою маркою і виплату компенсації.

У відзиві на позов ХМК вказав, що у договірних зв'язках з ПТП не перебуває і продукцію йому для реалізації не поставляє, а наявні на момент перевірки м'ясні вироби його виробництва були придбані ПТП під час передсвяткового пільгового оптового розпродажу.

ВАТ «Черкаська шиночка» також заперечувало будь-які договірні зв'язки з ПТП. Звідки в нього з'явилися вироби «Черкаська шиночка» невідомо.

Проаналізуйте фактичні обставини справи. Як слід вирішити спір?

Література

1. Капіца Ю.М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку / Центр досліджень інтелектуальної власності та трансферу технології НАН України. 2-е вид. Київ: Академперіодика, 2020. 664 с.

2. Посібник для суддів з інтелектуальної власності / Бенедисюк І.М. та ін. Київ: К.І.С., 2018. 424с.

3. Право інтелектуальної власності : підручник / Авт. : О. І. Харитонova, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова, В. С. Дмитришин, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе та ін. за заг. ред. О. І. Харитонovої. К: Юрінком Інтер. 2021. 540 с.

4. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

4.1. Законодавство:

Авторське право та суміжні права. Закони України

1. Про авторське право і суміжні права : закон України від 11.07.2001. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855>.
2. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних : закон України від 23.03.2000 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1587-14>.
3. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування : закон України від 17.01.2002 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2953-14>.
4. Про телебачення і радіомовлення : закон України в редакції від 12.01.2006 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3759-12>.
5. Про ліцензування певних видів господарської діяльності : закон України від 01.06.2000 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1775-14>. –
6. Про гастрольні заходи в Україні : закон України від 10.07.2003 // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1115-15>.

Укази Президента

1. Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні : указ Президента України від 27.04.2001 // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/285/2001>.
2. Про невідкладні заходи щодо соціального захисту діячів літератури і мистецтва в умовах переходу до ринкових відносин: указ Президента України від 06.02.1992 // URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/75/92>.
3. Про упорядкування торгівлі деякими підакцизними товарами, пов'язаними з використанням аудіовізуальних творів і примірників фонограм : указ Президента України від 20.05.1998 // URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/491/98>.
4. Про невідкладні заходи щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності в процесі виробництва, експорту, імпорту та розповсюдження дисків для лазерних систем зчитування : указ Президента України від 30.01.2002 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/85/2002>.

Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України

5. Про розміри відрахувань до фондів творчих спілок України за використання творів літератури та мистецтва : постанова Кабінету Міністрів

України від 03.03.1992 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/108-92-%D0%BF/>..

6. Про затвердження Правил роздрібної торгівлі примірниками аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних : постанова Кабінету Міністрів України від 04.11.1997 // URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1209-97-%D0%BF>.

7. Про затвердження Положення про державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів : постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.1998 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1315-98-%D0%BF>.

8. Про затвердження Положень з питань розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних : постанова Кабінету Міністрів України від 13.10.2000 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1555-2000-%D0%BF>.

9. Про затвердження Тимчасового положення про мінімальні ставки гонорару та авторської винагороди за фільми, що створюються за державним замовленням на кіностудіях України : постанова Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1252-2001-%D0%BF>.

10. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір : постанова Кабінету Міністрів України від 27.12 2001 // URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-п>.

11. Про затвердження Порядку обігу дисків для лазерних систем зчитування, що були вироблені або імпортовані до набрання чинності Законом України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» : постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2002 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/600-2002-%D0%BF>.

12. Про затвердження Порядку надання, зберігання та видачі примірників дисків для лазерних систем зчитування : постанова Кабінету Міністрів України від 04.07.2002 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/925-2002-%D0%BF>. –

13. Про затвердження розміру, порядку та умов виплати винагороди (роялті) за комерційне використання опублікованих з комерційною метою фонограм, відеограм, їх примірників та зафіксованих у них виконань : постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/71-2003-%D0%BF>.

14. Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав : постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/72-2003-%D0%BF>.

15. Про затвердження Концепції легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2002 // URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/247-2002-%D1%80>.

16. Про затвердження Порядку легалізації комп'ютерних програм в органах виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.2004 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/253-2004-%D0%BF>.

17. Про затвердження Порядку присвоєння і нанесення на диски для лазерних систем зчитування та/або матриці спеціального ідентифікаційного коду : постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/623-2003-%D0%BF>.

18. Про основні вузли для спеціалізованого обладнання з виробництва дисків для лазерних систем зчитування, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню : постанова Кабінету Міністрів України від 17.05.2002 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/672-2002-%D0%BF>.

19. Про розмір відрахувань виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах : постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/992-2003-%D0%BF>.

Відомчі нормативно-правові акти

20. Про затвердження форм документів щодо питань видачі контрольних марок імпортерам, експортерам та відтворювачам примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних та інструкцій по здійсненню державного контролю за дотриманням законодавства у сфері інтелектуальної власності : наказ Міністерства освіти і науки України від 04.05.2005 // URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0588-05>.

21. Про порядок виплати авторської винагороди за передачу виключних майнових прав на фільм і його використання, що створюється за державним замовленням Міністерства культури і мистецтв України : наказ Міністерства культури і мистецтв України від 03.04.2002 // URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0413-02>.

22. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва дисків для лазерних систем зчитування, матриць : наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, Міністерства освіти і науки України від 03.07.2002 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0589-02>.

23. Про затвердження Положення про Державний реєстр виробників, розповсюджувачів програмного забезпечення : наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.03.2012 // URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE20871.html

24. Про затвердження Порядку здійснення відрахувань виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах : наказ Міністерства освіти і науки України, Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, Державної податкової адміністрація України від 24.11.2003 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1153-03>.

25. Про утворення Реєстру комп'ютерних програм : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.11.2004 // URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1569-04>.

26. Про затвердження правил використання комп'ютерних програм у навчальних закладах : наказ Міністерства освіти і науки України від 02.12.2004 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0044-05>.

Право промислової власності та інші об'єкти права інтелектуальної власності

Закони України

27. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : закон України від 15.12.1993 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>.

28. Про охорону прав на промислові зразки : закон України від 15.12.1993 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>.

29. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : закон України від 15.12.1993 // URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>.

30. Про правову охорону географічних зазначень : закон України від 16.06.1999 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/752-14>.

31. Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів топографії інтегральних мікросхем : закон України від 05.11.1997 // URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80>.

32. Про інформацію : закон України від 02.10.1992 // URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.

33. Про наукову і науково-технічну експертизу : закон України від 10.02.1995 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80>.

34. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : закон України від 31.05.2005. // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80>.

35. Про науково-технічну інформацію : закон України від 25.06.1993 // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>.

36. Про охорону прав на сорти рослин : закон України від 21.04.199 // URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3116-12>.

37. Про насіння і садивний матеріал : закон України від 26.12.2002 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/411-15>.

38. Про племінну справу у тваринництві : закон України в редакції від 21.12.1999 // URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3691-12>.

39. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : закон України від 14.09.2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/143-16>.

Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України

40. Про державну систему депонування штамів мікроорганізмів : постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1994 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/705-94-%D0%BF>.

41. Про затвердження Угоди про взаємне забезпечення збереження міждержавних секретів у галузі правової охорони винаходів : постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.1999// URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2292-99-%D0%BF>.

42. Про порядок виплати винагороди авторам винаходів і промислових зразків, що охороняються чинними на території України свідоцтвами СРСР : постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.1994 // URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/473-94-%D0%BF>.

43. Про затвердження Порядку сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності : постанова Кабінету Міністрів України від 23.12.2004 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1716-2004-%D0%BF>

44. Про затвердження Порядку надання Кабінетом Міністрів України дозволу на використання запатентованого винаходу (корисної моделі) чи зареєстрованої топографії інтегральної мікросхеми : постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2004 // URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/8-2004-%D0%BF>.

Винаходи і корисні моделі

45. Про затвердження Правил складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель : наказ Міністерства освіти і науки України від 22.01.2001 // URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0173-01>.

46. Про затвердження Правил розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель : наказ Міністерства освіти і науки України від 15.03.2002 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0364-02>.

47. Про затвердження Положення про Державний реєстр патентів України на винаходи : наказ Міністерства освіти і науки України від 12.04.2001 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0379-01>.

48. Про затвердження Положення про Державний реєстр патентів України на корисні моделі : наказ Міністерства освіти і науки України від 20.06.2001 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0558-01>.

49. Про затвердження Положення про Державний реєстр патентів і деклараційних патентів України на секретні винаходи : наказ Міністерства освіти і науки України від 14.11.2001// URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0965-01>.

50. Про затвердження Положення про Державний реєстр деклараційних патентів України на секретні корисні моделі : наказ Міністерства освіти і науки України від 14.11.2001 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0964-01>.

51. Про затвердження Інструкції про порядок продовження строку дії патенту на винахід, об'єктом якого є засіб, використання якого потребує дозволу компетентного органу : наказ Міністерства освіти і науки України від 13.05.2002 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0453-02>.

52. Про затвердження Інструкція про офіційну публікацію заяви про готовність надання будь-якій особі дозволу на використання запатентованого винаходу (корисної моделі) та клопотання про її відкликання : наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2001 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0643-01>.

53. Про затвердження Інструкція про подання, розгляд, публікацію та внесення до реєстру відомостей про передачу права власності на винахід (корисну модель) та видачу ліцензії на використання винаходу (корисної моделі) : наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2001 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0644-01>.

Промислові зразки

54. Про затвердження Правил складання та подання заявки на промисловий зразок : наказ Міністерства освіти і науки України від 18.02.2002 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0226-02>.

55. Про затвердження Правил розгляду заявки на промисловий зразок : наказ Міністерства освіти і науки України від 18.03.2002 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0313-02>.

56. Про затвердження Положення про Державний реєстр патентів України на промислові зразки : наказ Міністерства освіти і науки України від 12.04.2001 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0378-01>.

57. Про затвердження Інструкції про подання, розгляд, публікацію та внесення до реєстру відомостей про передачу права власності на промисловий зразок та видачу ліцензії на використання промислового зразка : наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2001 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0716-01>.

58. Про затвердження Інструкції про офіційну публікацію заяви про надання будь-якій особі дозволу на використання запатентованого промислового зразка та клопотання про її відкликання : наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2011 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0717-01>.

Торговельна марка (знаки для товарів і послуг)

59. Про затвердження Правил складання, подання та розгляду заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг : наказ Держпатент України від 28.07.1995 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0276-95>

60. Про затвердження Правил погодження питань про внесення позначення, що містять офіційну назву держави «Україна», до знака для товарів і послуг : наказ Міністерства освіти і науки України від 04.08.2010 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0939-10>.

61. Про затвердження Положення про Державний реєстр свідоцтв України на знаки для товарів і послуг : наказ Міністерства освіти і науки України від [10.01.2002 // URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0064-02>.

62. Про затвердження Інструкції про подання, розгляд, публікацію та внесення до реєстрів відомостей про передачу права власності на знак для товарів і послуг та видачу ліцензії на використання знака (міжнародного знака) для товарів і послуг : наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2001 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0718-01>.

63. Про затвердження Порядку визнання знака добре відомим в Україні Апеляційною палатою Державного департаменту інтелектуальної власності :

наказ Міністерства освіти і науки України від 15.04.2005 // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0471-05>.

Географічне зазначення

64. Про затвердження Правил складання, подання та проведення експертизи заявки на реєстрацію кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на використання реєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару : наказ Міністерства освіти і науки України від 17.08.2001 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0772-01>.

65. Про затвердження Положення про перелік видових назв товарів : наказ Міністерства освіти і науки України від 12.12.2000 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0061-01>.

66. Про затвердження Положення про Державний реєстр України назв місць походження товарів і прав на використання зареєстрованих кваліфікованих зазначень походження товарів : наказ Міністерства освіти і науки України від 13.12.2001 // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1086-01>.

Компонування напівпровідникових виробів

67. Про затвердження Правил складання, подання та розгляду заявки на реєстрацію топографії інтегральної мікросхеми : наказ Міністерства освіти і науки України від 18.04.2002 // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0406-02>.

68. Про затвердження Положення про Державний реєстр України топографій інтегральних мікросхем : наказ Міністерства освіти і науки України від 12.04.2001 // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0375-01>.

69. Про затвердження Інструкції про подання, розгляд, публікацію та внесення до реєстру відомостей про передачу права власності на топографію інтегральної мікросхеми та видачу ліцензії на використання топографії інтегральної мікросхеми : наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2001 // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0719-01>.

Комерційні таємниці

70. Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці : постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.1993 <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/611-93-%D0%BF>.

Раціоналізаторські пропозиції

71. Про Тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні : указ Президента України від 18.09.1992 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/479/92>.

72. Методичні рекомендації про порядок складання, подачі і розгляду заяви на раціоналізаторську пропозицію від 27.08.1995 : Державне патентне відомство України // URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/find:

73. Про затвердження Положення про свідоцтво на раціоналізаторську пропозицію та порядок його видачі : наказ Державного патентного відомства України від 22.08.1995 // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0323-95>.

Сорти рослин, породи тварин

74. Про заходи щодо реалізації Закону України «Про охорону прав на сорти рослин» : постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1183-2002-%D0%BF>.

75. Про затвердження Положення про Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні : постанова Кабінету Міністрів України від 15.05.2003 // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/686-2003-%D0%BF>.

76. Про затвердження Порядку видачі примусової ліцензії на використання сорту рослин : постанова Кабінету Міністрів України від 29.01.2003 // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/121-2003-%D0%BF>.

77. Про затвердження Інструкції із селекції бугаїв м'ясних порід : наказ Міністерства аграрної політики України від 21.01.2009 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0135-09>.

78. Положення про централізований племінний облік у конярстві : наказ Міністерства аграрної політики України від 15.10.2003 // URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0994-03>.

Міжнародні нормативно-правові акти.

79. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20.04.1883 // URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_123. – Редакція від 2 жовтня 1979 р

80. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від (діє Паризький Акт від 24 липня 1971 року змінений 2 жовтня 1979 року) // URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_051

81. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14.04.1891 // URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_134. – Редакція від 2.10.1979.

82. Протокол до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків прийнятий в Мадриді 28.06.1989 // URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_583.

83. Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків від 15.06. // URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_066. – Редакція від 28.09.1979.

84. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15.04.1994 // URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/981_018.

85. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення від 26.10.1961 // URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_763.

86. Договір про патентне право від 01.06.2000 // URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/895_002

87. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми, прийнятий Дипломатичною конференцією 20.12.1996 // URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_769

88. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20.12.1996 // URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_770.

89. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин від 02.12.1961 // URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_856. – Редакція від 19.03.1991.

90. Мадридська угода про санкції за неправдиві чи неправильні позначення походження товарів від 14.04.1891 // URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_b04. – Редакція від 31.10.1958.

91. Лісабонська угода про захист зазначень місця походження виробів і їх міжнародної реєстрації в ід 31.10.1958) // URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_b11. – Редакція від 14.07.1967.

92. Угода про взаємне забезпечення збереження міждержавних секретів в галузі правової охорони винаходів від 04.06.1999 // URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_514

93. Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм від 29.10.1971 // URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_124

94. Конвенція про розповсюдження несучих програми сигналів, що передаються через супутники від 21.05.1974 // URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_250.

4.2. Юридична література:

1. Авторське право для бібліотекарів: Підручник / [Пер. з англ. О. Васильєва]. К.: ТОВ «ІММ «ФРАКСІМ», 2015. 196 с.

2. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / За заг ред канд. юрид. наук, доц. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.

3. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності : Навчальний посібник / В. К. Матвійчук, С. А. Пилипенко, Т. П. Устименко та ін.; За ред. І. С. Тімуш, Ю. В. Нікітіна, В. П. Мироненко. К. : Національна академія управління, 2014. 352 с.

4. Вахонєва І. Авторське право і суміжні права в Україні : навч.посібник. К: Дакор. 2019. 576с. 17. Вірченко В.В. Інтелектуальна власність. Теоретичні витoki та економічні імперативи розвитку. Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. 488с.

5. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності : навч.посібник. К.: Центр учбової літератури. 2015. 550 с.

6. Джунь В. В. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2017. 432 с.

7. Договірні форми розпоряджання майновими правами на об’єкти авторського права : монографія / кол. авторів; за наук. ред. Мироненко Н. М.; НДІ ІВ НАПрН України. К. : Інтерсервіс, 2014. 248 с.

8. Договори по розпорядженню майновими правами на об’єкти патентного права. Т.1 [Текст] : монографія / за наук. ред. Мироненко Н. М. К. : НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ, ТОВ «НВП Інтерсервіс», 2014. 279 с.

9. Жилінкова О.В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та закордоном: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2015. 280 с.

10. Журавльов Д.В., Чижмарь К. І. Авторське право та суміжні права в

Україні. Їх захист та відповідальність. К.: ЦУЛ, 2020. 224с.

11. Інтелектуальна власність в галузі комп'ютингу: підручник / О. Б. Вовк, В. В. Пасічник, Н. Б. Шаховська, В. С. Якушев. Львів: Новий Світ - 2000, 2013. 317 с.

12. Інтелектуальна власність: навчальний посібник/ Під ред. В.П.Мартинюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 360 с.

13. Інтелектуальна власність: підручник для студентів економічних спеціальностей / Л. Д. Романадзе, П. М. Цибульов, О. О. Кулініч. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. 424 с.

14. ІТ-право / за заг.ред. проф. О.С.Яворської. Львів : Видавництво «Левада», 2017. 470 с.

15. ІТ-право: теорія та практика : навч. посіб./ авт. кол.; за ред. Є.О.Харитоновна, О. І. Харитонової. – Одеса : Фенікс, 2017. 472 с.

16. Капінос М. М. Інтелектуальна власність: підручник для аспірантів вищих навчальних закладів / М. М. Капінос, Е. Т. Лерантович, М. М. Солощук. Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. 396 с.

17. Капіца Ю.М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку / Центр досліджень інтелектуальної власності та трансферу технології НАН України. 2-е вид. Київ: Академперіодика, 2020. 664 с.

18. Кашинцева О. Ю. Інтелектуальна власність і біоетика: аспекти гармонізації: монографія. К.: Інтерсервіс, 2015. 150 с.

19. Ковальчук О.О. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення в Україні та країнах Європейського Союзу. К. Юрінком Інтер. 2014. 200 с.

20. Кодинець А.О. Цивільно-правове регулювання зобов'язальних інформаційних відносин: монографія. Київ : Правова єдність : Алерта, 2016. 580 с.

21. Компіляція даних (база даних), як особливий об'єкт цивільного права / С.Й.Литвин, О.В. Піхурець. Ужгород, 2015. 336с.

22. Кулініч О. О. Авторське право і суміжні права : (навчально-методичний посібник). О. : Юридична література, 2017. 148 с.

23. Кулініч О. О. Охорона прав та інтересів фізичних осіб при створенні та використанні художніх творів : (навчально-методичний посібник). О. : Юридична література, 2017. 88 с.

24. Кулініч О. О. Право фізичної особи на власне зображення : сучасний стан та перспективи розвитку : монографія. Одеса : Юридична література, 2016. 624 с.

25. Москалюк Н.Б., Кузьмич Л.В. Право інтелектуальної власності. Практикум: Навч. посібник. Тернопіль, 2017. 200 с.

26. Осипова Ю. В. Правова охорона об'єктів права інтелектуальної власності, створених у вищих навчальних закладах України [Текст] : монографія. К. : НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ, «НВП «Інтерсервіс», 2014. 280 с.

27. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. для студентів ВНЗ / [О. П. Орлюк та ін. ; за ред. О. П. Орлюк] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Інтерсервіс, 2016. 381 с.

28. Питання охорони авторського права у наукових виданнях (методичні рекомендації) /Ю.М. Капіца, К.С. Шахбазян, Д.С. Махновський, О.Г. Вакаренко, А.І. Радченко, З.А. Болкотун. Київ: Академперіодика, 2017. 110 с.

29. Посібник для суддів з інтелектуальної власності / Бенедисюк І.М. та ін. Київ: К.І.С., 2018. 424с.
30. Право інтелектуальної власності : підручник / Авт. : О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова, В. С. Дмитришин, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе та ін. за заг. ред. О. І. Харитонової. К: Юрінком Інтер. 2021. 540 с.
31. Право інтелектуальної власності для креативних індустрій: Хендбук для тих, хто прагне мати під рукою юриста...і / відп. Ред. О. Сімсон, С. Глотов. Х.: Точка, 2019. 76 с.
32. Право інтелектуальної власності. Підручник. За заг. ред. д.ю.н., проф. Булеци С.Б., к.ю.н., доц. Чепис О.І. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.
33. Право інтелектуальної власності: навчальний посібник/ Еннан Р.Є. [та ін.]. К.: Алерта, 2016. 492 с.
34. Право інтелектуальної власності: Підручник / за заг. ред. Булеци С.Б., Чепис О.І. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.
35. Право інтелектуальної власності: Підручник. Вид. 2, змін. і доп. / О.П.Світличний. К.: НУБіП України, 2016. 355 с.
36. Правове регулювання використання зображень у електронних бібліотеках за законодавством України: монографія / О.І.Харитонов, О.О.Кулініч, С. В. Мазуренко, І. В. Менсо; НУ ОЮА. Одеса : Юридична література, 2017. 72 с.
37. Рижко О.М. Плагіат як соціальнокомунікаційне явище : монографія. К.: Паливода А.В., 2017. 388с.
38. Створення та поширення фотографічних творів з зображенням фізичних осіб: проблеми теорії і практики : монографія / О. О. Кулініч, С. В. Мазуренко, Н. В. Бесєдіна; НУ ОЮА. Одеса : Юридична література, 2017. 108 с.
39. Сучасні проблеми цивільного права та процесу : навч. посіб. / С.О.Сліпченко, О.В.Синегубов, В.А.Кройтор та ін. ; за ред. Ю.М.Жорнокуя та Л.В.Красицької. Харків : Право, 2017. 808 с.
40. Трансфер технологій та охорона інтелектуальної власності в наукових установах: монографія/ Ю.М. Капіца, К.С. Шахбазян, Д.С. Махновський, І.І. Хоменко / За ред. Ю.М. Капіци. К.: Центр інтелектуальної власності та передачі технологій НАН України , 2015. 431 с.
41. Харитонов О. І. Правовідносини інтелектуальної власності, що виникають внаслідок створення результатів творчої діяльності (концептуальні засади). О. : Фенікс, 2011. 346 с.
42. Харитонов О. І., Харитонов Є. О. Право інтелектуальної власності: підручник / за заг. ред. О. І. Харитонової. К.: «Юрінком Інтер», 2015. 544 с.
43. Харківська цивілістична школа: здійснення та захист права інтелектуальної власності : монографія за заг. ред. І.В. Спасібо-Фатєєвої. Харків : Право, 2018. 696 с.
44. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти [текст] Підручник: 3-тє вид., перероб. та доп. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 504 с.
45. Ходаківський Є.І. Інтелектуальна власність: економічно-правові аспекти. навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 276 с.
46. Цивільно-правова охорона та захист авторського права в сучасних умовах технологічного розвитку: монографія / Колектив авторів : О. О. Штефан,

А. С. Штефан, І. І. Петренко, О. О. Мацкевич, В. М. Троцька, С. А. Петренко; за наук. ред. Н. М. Мироненко. К. : НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ, ТОВ «НВП Інтерсервіс», 2014. 341 с.

47. Шахбазян К.С. Міжнародно-правове регулювання відносин в мережі Інтернет (публічно-та приватно-правові аспекти): монографія. К.: Фенікс, 2015. 420 с.

48. Штефан О.О. Науково-практичний коментар Глави 36 Цивільного кодексу України (Авторське право) ; НДІ ІВ НАПрН України. К. : Інтерсервіс, 2014 128 с.

49. Штефан О.О. Цивільний процесуальний порядок захисту суб'єктивного авторського права. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 498 с.

50. Якубівський І. Є. Набуття, здійснення та захист майнових прав інтелектуальної власності в Україні. Львів, 2018. 521 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / За заг ред канд. юрид. наук, доц. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с URL: http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1424/1/%D0%98%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%BB_%D0%B2%D0%BB%D0%B0%D1%81%D0%BD.pdf

2. Бажанов В.О. Договірні правовідносини в авторському праві України: монографія / В.О.Бажанов. Львів: ПП Сорока Т.Б., 2014. 176 с.

3. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін. : за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 374 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/44252/1/Intelektualna_vlasnist_2021.pdf

4. Потоцький М.Ю. Господарсько-правовий захист інтелектуальної власності в Україні: монографія. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2014. 620 с.

5. Право інтелектуальної власності: Підручник. Вид. 2, змін. і доп. / О. П. Світличний. К.: НУБіП України, 2016. 355 с URL: https://www.businesslaw.org.ua/wp-content/Pidruchnyk_Pravo_intel_vlasnosti.pdf

4.3. Інформаційні ресурси

4.3.1. Корисні веб-сайти:

1. www.president.gov.ua – офіційна сторінка Президента України.
2. www.rada.gov.ua – Верховна Рада України.
3. www.state.gov.ua – Кабінет Міністрів України
4. www.kmu.gov.ua – урядовий портал Кабінету Міністрів України.
5. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України
6. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.
7. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд.

4.3.2. Наукові та електронні бібліотеки в Україні:

8. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім.

В.І.Вернадського.

9. www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України

10. www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника

11. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М. Горького.

12. www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка

13. www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

14. <http://univd.edu.ua/ibportal/> - Бібліотека Харківського національного університету внутрішніх справ

4.3.3. Міжнародні суди:

www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice)

www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)

www.echr.coe.int – Європейський Суд з захисту прав людини (European Court of Human Rights)

www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

4.3.4. Міжнародні економічні і фінансові організації:

15. www.imf.org – Міжнародний валютний фонд.

16. www.in.org – Організація Об'єднаних Націй.

17. www.wto.org – Світова організація торгівлі.

18. <https://www.wipo.int/portal/ru/> – Всесвітня організація інтелектуальної власності.